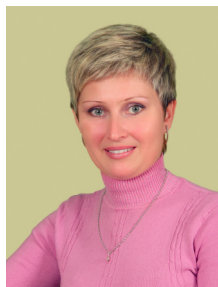

УДК 371.13

В.Б. Гончарова

викладач,
Херсонський політехнічний
коледж Одеського
національного
політехнічного університету
e-mail: tigr.12326@mail.ru

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

В.Б. Гончарова. Методи формування мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців з електротехніки та електромеханіки під час вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням». В статті розглянуті основні методи формування мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців з електротехніки та електромеханіки.

V.B. Goncharova. Speech competence formation methods of the electrical and electromechanical engineering future specialists in the course of learning the discipline «The professional foreign language». The main methods of speech competence formation of the future specialists of electrical and electro-mechanical engineering are described in the article.

Вступ. Основною метою вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» в ХПТК ОНПУ є формування необхідної комунікативної компетентності у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формах.

Головні завдання навчальної дисципліни полягають у набутті навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами, користуванні усним монологічним та діалогічним мовленням у межах побутової та фахової спрямованості, перекладу з іноземної мови на рідну термінів технічного спрямування.

Під час вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» основна увага приділяється практичній частині та

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

комунікативній направленості курсу, враховуючи специфіку вимог підготовки молодшого спеціаліста.

Чільне місце в контексті підвищення рівня практичного оволодіння іноземною мовою за професійним спрямуванням, формування мовленнєвої компетентності, комунікативних вмінь і навичок, посідають інтерактивні технології як ефективний засіб розвитку творчих здібностей студентів, вмінь висловлювати власну точку зору у сфері міжособистісного спілкування та співпраці.

Актуальність розробки даної проблеми зумовлена:

– відсутністю практичних розробок викладання іноземної мови за професійним спрямуванням з використанням проектних та інформаційно-комп'ютерних технологій;

– оригінальністю поєднання традиційних методик викладання іноземної мови за професійним спрямуванням з новітніми технологіями;

– забезпеченням високої ефективності заняття та формування навичок до самостійного навчання та дослідницької діяльності;

– потребою у формуванні соціальних, комунікативних, інформаційних компетентностей, компетенцій саморозвитку та продуктивної творчої діяльності.

Метою статті є розглянути поєднання традиційних форм і методів викладання іноземної мови за професійним спрямуванням з новітніми технологіями під час вивчення дисципліни « Іноземна мова за професійним спрямуванням».

Матеріал і результати дослідження. Англійська мова сьогодні вивчається через особисту діяльність студентів.

Сучасна молода людина об'єктивно змушена бути більш мобільною і цілеспрямованою, мислити креативно і творчо, а значить, бути більш мотивованою до самонавчання й саморозвитку.

Оригінальність поєднання традиційних методів викладання іноземної мови за професійним спрямуванням з новітніми технологіями є потребою у формуванні соціальних, комунікативних та інформативних компетентностей саморозвитку та продуктивно творчої діяльності студента.

Підвищення зацікавленості майбутніх фахівців з електротехніки та електромеханіки до дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є основною умовою досягнення такого рівня мовленнєвої

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

компетентності, який був би достатнім для здійснення спілкування в певних комунікативних умовах.

Проблема інтерактивного навчання вже досить тривалий час знаходиться в центрі уваги дослідників, що працюють в галузі психології, педагогіки, методики викладання різних навчальних дисциплін. Однак, незважаючи на це, питання застосування інтерактивних технологій навчання, зокрема на уроках іноземної мови, містить багато нез'ясованих аспектів. Інтерактивна модель навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачену мету – створити найсприятливіші, комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуватиме свою успішність, інтелектуальну спроможність.[1]

З англійської «інтерактив» (“interact”) перекладається як “inter” – “взаємний”, “act” – “діяти”. Тобто, інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу.

Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій. Суть інтерактивного навчання у тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії студента і викладача.

Впровадження інтерактивних технологій у освітній процес можуть бути представлені наступними видами роботи:

- інтерактивне спілкування;
- монологічна та діалогічна мова;
- дискусії;
- ділові рольові ігри;
- проекти;
- мозковий штурм;
- елементи творчого тренінгу (перетворення викладача з носія інформації на консультанта і організатора навчального процесу);
- аудіювання;
- диктанти за професійним спрямуванням.

Серед пріоритетних методів формування мовленнєвої компетентності гідне місце в контексті активізації навчальної діяльності на уроках іноземної мови за професійним спрямуванням посідає проектна діяльність. Технологій проектної діяльності величезна кількість. Кожен викладач може самостійно вигадувати нові форми роботи:

- розробки макетів, стендів за фахом;

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

- плакати;
- випуск тематичних стіннівок;
- організація прес-конференцій;
- ігри, вікторини;
- інтерв'ю;
- творчі завдання;
- презентації;
- самостійні роботи;
- захист тез доповідей до дипломного проекту українською та англійською мовами;
- проведення позакласних заходів (вечорів, концертів, диспутів, вистав англійською мовою);
- дистанційне навчання.

У педагогіці розрізняють кілька моделей навчання:

- 1) пасивна – учень виступає в ролі «об'єкта» (слухає й дивиться);
- 2) активна – учень виступає «суб'єктом» навчання (самостійна робота, творчі завдання)
- 3) інтерактивна – процес навчання здійснюється в умовах постійної, активної взаємодії всіх учасників навчального процесу.

Застосовуючи інтерактивні технології під час формування мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців з електротехніки та електромеханіки під час вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» ми маємо можливість удосконалювати фахові знання, професійні навички та вміння.

Нажаль, сучасні «види діяльності», «вправи», «прийоми» є легшими для виконання й контролю, але зовсім не сприяють активізації студентів, тобто перетворенню їх з «об'єкта» в «суб'єкт» навчального процесу. Поліпшується не тільки запам'ятовування матеріалу, але і його ідентифікація, якість, використання необхідної лексики.

Інтерактивні технології під час вивчення іноземної мови дають можливість студентам:

- подолати мовний бар'єр;
- збагатити словниковий запас за професійним спрямуванням;
- успішно виконувати різні види робіт;
- відчувати впевненість у собі.

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

Вислів Бенджаміна Франкліна «Tell me and I forget, teach me and I remember, involve me and I learn» («Скажи мені і я забуду, навчи мене і я запам'ятаю, залучи мене і я навчуся») повинен стати своєрідним гаслом сучасного навчального процесу як для студента, так і для викладача. Таким чином, пропонуючи студентам активні методи формування мовленнєвої компетентності, ми тим самим створюємо умови для їх активної участі в процесі набуття знань, їх цілеспрямованому використанню у реальному житті. Підвищення ефективності навчання безпосередньо залежить від доцільності добору і використання різноманітних, найбільш вдалих навчальних тем, форм і методів навчання, а також від активізації всього навчального процесу.[4]

Кожен з методів навчання має певні переваги і недоліки. Ефективність їх застосування визначається специфікою конкретного процесу навчання.

Отже, універсальних рекомендацій щодо складу і застосування методів навчання не існує. Педагог самостійно приймає рішення про використання того чи іншого методу на основі свого власного досвіду, врахування особливостей аудиторії з метою максимальної ефективності навчального процесу.

Наприклад, для формування мовленнєвої компетентності майбутніх техніків-електриків у педагогічній практиці викладачів іноземної мови коледжу застосовуються такі вправи:

1. Закінчити речення, вживаючи наступні слова та словосполучення.

Crystal, complex particle, participating electrons, the existence.

1. A metal is made up tiny _____ which are visible under a microscope.
2. An atom is a _____ in which tiny electrons move around nucleus.
3. The greater the number of _____ the greater is flow of current.
4. We only know of the _____ of current by it's effects.

2 Розташуйте речення в логічній послідовності.

1. There must be some driving force to cause the electrons to move through the metal conductor.
2. An atom is a complex particle in which tiny electrons move around nucleus.
3. There are called free electrons.
4. When the atoms are tightly packed, some of the electrons move freely

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

between the atoms.

5. The free electrons move at random through the metal.

3. *Вибрати вірний варіант закінчення речення.*

The greater the number of participating electrons, the greater is...

- a) the flow of charge;
- b) the flow of current;
- c) participating electrons.

4. *Вставити вірне дієслово (is, are, has, can, must, was, must be, do, does)*

- 1) A metal.....made up tiny crystals
- 2) Conduction.....the name given to a movement of flow of charges.
- 3) There be some driving force to move the electrons through the metal conductor.
- 4) No one even seen an electric current.

5. *Визначте який це граматичний час:*

- 1) Tiny crystals are visible under a microscope.
- 2) A metal is made up of tiny crystals.
- 3) These are called free electrons.
- 4) An electromotive force is applied to the ends of a wire.
- 5) A current can heat a conductor.

6. *Скласти речення з поданих слів*

- 1) ... are tightly packed ...
- 2) ... is called ...
- 3) ... know of the existence ...
- 4) ... must be ...
- 5)... is given to the movement...

7. *Виправити граматичні помилки.*

- 1) When an electromotive force are applied to the ends of a wire.
- 2) No one have ever seen an electric current.
- 3) These is called free electrons.
- 4) A metal are made up of tiny crystals.

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

Вибір інтерактивних форм навчання зумовлений:

- цілями навчання;
- змістом навчального матеріалу;
- стилем навчання та рівнем педагогічної майстерності педагога;
- дидактичним та матеріально-технічним забезпеченням процесу навчання;
- рівнем підготовки студентів.

При плануванні конкретних уроків викладачу необхідно враховувати, що будь-який метод навчання для урізноманітнення навчального процесу, активізації пізнавальної діяльності студентів, розширення сфери їх інтересів має тією чи іншою мірою забезпечувати:

- 1) активну участь у процесі навчання;
- 2) встановлення зворотного зв'язку в системі «викладач-студент»;
- 3) можливість застосування комунікативних, професійних здібностей в необхідних умовах;
- 4) розвиток цільових навичок поведінки (самостійної творчої діяльності, роботи в малих групах)
- 5) мотивацію студентів до підвищення ефективності своєї діяльності на заняттях і в реальних комунікативних ситуаціях.
- 6) можливість отримувати знання на груповому та індивідуальному рівнях.

Інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей студентів.[6]

У процесі навчання найбільш доцільно використання, в першу чергу, тих методів, при яких:

- по-перше – у студентів розвивається бажання до творчої, продуктивної праці;
- по-друге – студенти прагнуть до активних дій, досягають успіхів;
- по-третє – відпрацьовуються моделі поведінки, необхідні для успішної професійної діяльності.[8]

Правила організації інтерактивного навчання:

1. У роботі повинні бути залучені(в тій чи іншій мірі) всі студенти;
2. Активна участь студентів у роботі має заохочуватися.
3. Студенти мають самостійно розробити та виконувати правила роботи в малих групах;

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

4. Студентів під час навчання не повинно бути більш 15-ти осіб. Найбільш ефективні результати можна отримати при організації роботи студентів малими групами.

Сучасним студентам доступні найрізноманітніші джерела інформації, але часто саме «наявність готової інформації сприяє розвитку пасивності, зникає прагнення до пошуку, пізнання, творчості».[3] Навчальний матеріал може здаватися нудним і нецікавим, тому завдання викладача – зацікавити аудиторію. Це можна зробити за допомогою інформаційних технологій (наприклад, презентація засобами Power Point), науково-популярних фільмів, Інтернету.

За словами видатного вченого Ф.Дістверга: «Будь-який метод поганий, якщо привчає учня до пасивності, і гарний якщо пробуджує в ньому самодіяльність».[7]

Викладачі усвідомлюють необхідність використання традиційних форм і методів роботи з володінням новітніх технологій. Презентація як один з різновидів проектної діяльності дає можливість розширити межі творчої діяльності – як викладача, так і студента, усвідомити можливості ефективного застосування комп'ютерних технологій при вивченні різних предметів взагалі, а не лише інформатиці, привчити студентів до самостійної дослідницької діяльності під час розв'язання практично-спрямованих завдань.[5]

Навчальний проект – організаційна форма роботи, що орієнтована на засвоєння навчальної теми або навчального розділу і становить частину навчальної дисципліни. Проектну діяльність можливо розглядати як навчально-пізнавальну, дослідницьку, творчу або ігрову діяльність студентів (індивідуальну, парну, групову), що має спільну мету, застосовуючи такі методи формування мовленнєвої компетентності, які спрямовані на досягнення реального результату, необхідного для вирішення певної проблеми – спілкування англійською мовою майбутніх фахівців з електротехніки та електромеханіки.

Очевидно, що найважливішою складовою процесу навчання є не комп'ютери, а викладачі, озброєні методиками застосування комп'ютерних технологій.

Сучасна проектна діяльність дає змогу реалізувати важливі навчальні цілі, що постали перед сучасною освітою: сформувати мотивацію до навчання. [8]

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення

На сучасному етапі практично неможливо здобути знання на все життя. Актуальним стає гасло «навчання через усе життя» (life long learning).

Тому велику роль в освіті відіграє й буде відігравати дистанційне навчання(педагогічна технологія XXI століття). [2]

Найчастіше дистанційне навчання визначають як навчання, де знання доставляються студенту, це активне спілкування з викладачем і студентом з використанням сучасних комп'ютерних технологій. [3]

Спроби використовувати комп'ютери в навчальному процесі починалися ще в 60-ті роки XX століття. Незважаючи на те, що студент міг працювати лише в текстовому режимі, ефективність навчального процесу підвищувалася, студент краще запам'ятовував навчальний матеріал.

Поява мультимедіа (текст, графіка, анімація і звук) суттєво збільшила ефективність навчання.

Головним, проте, у дистанційному навчанні є спілкування студента з викладачем. Цей процес здійснюється з використанням електронної пошти, списку розсилки, телеконференцій.

І зрозуміло, що велику роль у дистанційному навчанні відіграє он-лайн (прямий) доступ до навчального матеріалу, наведеного у вигляді текстів, схем, відео фрагментів, вебінарів, тощо.

Висновки. Отже, ми дослідили, що використовуючи активні методи формування мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців з електротехніки та електромеханіки під час вивчення дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», необхідно змінювати підходи до наочності: вона повинна містити елементи роздуму, на основі якого студент повинен самостійно опрацювати матеріал.

Висловлювання студента як продукт такої організації навчання буде результатом його творчого мислення - це є найважливішим досягненням, бо лише покоління, яке здатне відійти від механічного репродукування, матиме сили зробити новий крок у досягненні успіху.

Безумовно, студенти повинні багато знати, але в умовах інформативних технологій необхідно навчити людину вчитися самостійно, самостійно здобувати знання, орієнтуватися на використаннях здобутих знань у повсякденному житті.

Література

1. Коломієць, Н. Інтерактивні технології в особистісно зорієнтованій освіті//Відкритий урок. Розробки, технології, досвід. Науково-методичний журнал – 2006. - №17-18. – с. 12-15.
2. Кухаренко, В.М., Рибалко, О.В., Сиротенко, Н.Г. Дистанционное обучение: Условия применения. Дистанционный курс [Текст] - Учебное пособие. 3-е изд. Харьков: НТУ ХПИ, «Торсинг», 2002.-320с.
3. Полат, Е.С, Моисеева, М.В, Петров, А. Е. Дистанционное обучение [Текст]- Учебное пособие.-М.: Гуманит издат.центр ВЛАДОС, 1998.-192
4. Пометун, О.І. Інтерактивні технології навчання [Текст]- Теорія, досвід: методичний посібник авт. – уклад: Пометун, О, Пироженко, Л, - К.: А.П.Н.; 2002, с. 136
5. Пометун, О.І, Пироженко, Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання [Текст]- К.: А.С.К.; 2004, с.152.
6. Пометун, О., Ремех, Т. Навчання в дії. Як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання: метод. Посібник [Текст] - К.: А.П.Н., с.72.
7. Сиротенко, Г.О. Сучасний урок, інтерактивні технології навчання [Текст] - Х.: Видавнича група «Основа», 2003.
8. Деббі Кендау и др., Intel Навчання для майбутнього [Текст]-К.: « Нора- прінт», Інститут комп'ютерних технологій США, 2006.

Надійшла до редакції 25.12.2014

Актуальні проблеми науки та освіти теорія, практика, сучасні рішення